

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. XX. De bono solitudinis. Fugienda malorum societas. Mundi vitia quot, & quae sunt. Studium proficientis acquisitio virtutum. Signa quaedam obtentae virtutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

Tecum Deus est, qui secretum tuum facere sanctius debet, cui nihil clausum est. In ipso vivimus, movemur, & sumus. Coram illo comede & bibe, cum illo ambula, cum eo tracta negotia tua, ad ipsum erige vitam tuam. Fac te dignum in quem oculos figat, quem semper amabiliter spectet. Magna tibi necessitas indicta est probitatis, cum ante oculos agis iudicis cuncta cernentis. Sic vive, ac si nemo in mundo sit, præter te solum & Deum. Quicquid ejus providentia de te disposuerit, libens amplectere, sive prosperum illud fuerit, sive adversum. Deum quæris, hâc an illâ viâ ad ipsum pervenias, quid refert? Atque utinam aliquando pervenias.

C A P. X X. *De bono solitudinis. Fugienda malorum societas. Mundi vitia quot & quæ sint. Studium Proficientis acquisitio virtutum. Signa quædam obientæ virtutis.*

I Ngens argumentum est compositæ mentis, & à pravis affectionibus emundatæ, secum posse consistere. Sicut Deus se solo beatus in se semper moratur, ita ad Dei felicitatem proximè accedes, si tecum manere didiceris. Et quidem si volueris, nunquam eris solitarius, si nunquam à Christo separeris. Quod si loquendi te corripit cacoëthes, tecum loquere, sed cave ne cum malo homine loquaris. Vis autem scire, quid tecum colloqui possis. Id quod homines de aliis libentissimè faciunt: de te apud te malè loquere. Produca vitia tua, & castiga quicquid in te animadversione dignum repperis. Nunquam deerit aliquod vitium, cui curatio adhibenda sit. Absconde te in otio, sed & otium tuum absconde. Gloriari solitudine iners ambitio est. Corporali autem solitudini internam junge, ut grata tibi atque utilis sit. Subduc te vanis occupationibus, nec ab hominibus tantum, sed à rebus etiam secede, quæ ad te non spectant. Esto liber ab omni creaturâ, & à corde tuo earum imagines exclude. Abjice omnes caducarum rerum sollicitudines, omnes cogitationum ineptias, & in abdito cordis recessu tibi soli, & Deo at-

tende. In hoc mentis silentio, in hac rerum omnium oblivione & nuditate, vera cordis requies, vera tranquillitas sita est. Huc fuge, hinc abscondere, huc semper intende: ibi enim reperitur Deus, ubi omnes creaturæ deferuntur.

2. Si vis bonus esse, fuge malorum consortium. Nihil tam damnosum bonis moribus, quàm se populo committere. Nunquam mores, quos intulisti, referes. Animus tener & parum tenax recti vitiorum impetum tam magno comitatu venientium ferre non potest. Facile transitur ad plures. Convictor delicatus paulatim enervat & emollit: vicinus dives cupiditatem irritat. Unico exemplo luxuriæ, seu avaritiæ perire potes. Trahunt in pravam parentes, trahunt focii, trahunt servi. Plena omnia periculis, plena sunt laqueis. Statim ac editi in lucem sumus, in omni continuo pravitate, & in summa opinionum perversitate versamur. Vix ullus in mundo est, qui non aliquod vitium aut commendet, aut imprimat, aut nescienti allinat. Continebis te aliquando inter domesticos lares, extra forum & commercium hominum: proh quàm suavi & optatâ fugâ! Omnia intus serena, omnia tranquilla, sine nube & vento. Accedit casu qui te evocet, sequeris. Coniungunt se alii, fit corona, venit ad turbam, peccatur multiplici excessu, & qui bonus exieras, pessimus egrederis. Vulnere autem animæ non deprehendis, nisi iterum solitarius. Recede ergo in te ipsum, quantum potes, ne suis erroribus mentem imbuat omnis undique ad vitia consentiens multitudo. Lætior est animus, qui in pauciora restringitur.

3. Crede te paulisper in celsi montis verticem subduci: speculare inde miserrimam mundi faciem. Hinc disces ipsum odisse, & ab eo in solitudinem elongari. Cernes itinera à latronibus claudi, maria à prædonibus obsideri, fremere undique bella, & humano cruore madescere campos, abruptoque fræno vitia ubique & scelera dominari. Videbis in occulto penetrabili ab impudicis ea fieri, quæ nec ipsis quidem possunt placere qui faciunt. Invenies

tam indigna, tam indecora, ut nemo dubitaturus sit eos insanire, si cum paucioribus insanirent: sed sanitatis patrocinium est insanientium turba. Inter leges ipsas delinquitur, nec tuta illic est innocentia, ubi defenditur. Perit innocens, absolvitur reus: minusque crimine, quam absolute peccatur. Nullus legum metus est, quod enim potest redimi, non timetur. Amaræ sunt obloquentium linguæ, subdola ora laudantium: inde sævit odium, hinc decipit mendax officium. Alius vino mader, alius torpet inertia. Illum insatiabilis avaritia tenet, hunc defatigat ex alienis judiciis suspensa semper ambitio. Respice forum multitudine refertum, tantundem istic vitiorum esse fateberis, quot hominum. Peccant omnes injuriis in proximum, in Deum contemptu, in res abusu: omnia in suum congregant iudicium, omnium rei. Et quomodo tutum servare vestigium, vel ad te recurrere poteris, inter tot vitia omni ex parte urgentia, quæ resurgere cupientem, & in altum attollere oculos premunt, & mergunt? Innoxium aliquem esse, ubi regnant nocentium agmina, difficile est: nam si te immutare non poterunt, saltem impediunt. Una est firma tranquillitas tot te malis excerpere, & in eam recedere stationem, è quâ possis mundi luem ab omni contagio liber intueri. Insuperabilis est animus, qui externa deseruit, & sibi soli vacans arce suâ se vendicat. Huic mundus carcer est, & solitudo paradus.

4. Vanum est ab hominibus secedere, nisi cogas animum intentum sibi esse & virtutum exercitatione solerter incumbere. Nullum homini bonum est, si desit virtus: nulla quies, nulla felicitas nisi ex virtute. Tria sunt, quæ sibi mutuo in Universo respondent. Inter omnia & super omnia Deus, inter sensibilia lux, inter animi perfectiones virtus. Deus est lux & virtus omnium: lux virtus mundi & imago Dei: virtus, lux animi, per quam filii Dei nominamur & sumus. Ad hanc purgato animo accedere debes, si ad optatum perfectionis culmen pervenire desideras. Virtus enim perfectio hominis est, instauratrix inno-

scientiæ, omni plena jucunditate. Est supplementum naturæ ad bonum supernaturale ex se ineptæ. Est facilitas boni operis, quâ rectè vivimus, quâ velut cæci illuminamur, quâ peccatis resistimus, quâ meritis cumulamur, quâ vitam æternam promeremur. In hoc studio necessarium tibi primò est cuiusque virtutis naturam & actus præscire, quia nemo amat quod ignorat. Tum ab actu & exercitatione nunquam cessandum: & si desint occasiones, milites imitari oportet, qui in media pace sine hoste decurrunt, fictisque velitationibus se ad vera certamina parant. Finge tibi ingentia quæque scelera objici, puta te contumeliis proscindi, omnia quæ possides à te violenter auferri & sic patientiam exerce, ac si res vera ageretur. Non trepidabis in ipsa re, si ante rem te ita exercueris. Magnos ad pugnam spiritus adfert miles, qui sanguinem sæpè fudit.

5. Virtutum habitus non nisi longâ exercitatione comparantur. An verò aliquam ex illis obtinueris ex his indiciiis dignosces. Si nimirum vitia virtuti opposita extincta sentias, aut magnâ ex parte compressa. Si pravarum affectionum motus sub fræno rationis legem pati, ac menti parere facilè compellas. Si actus virtutis absque difficultate, imò etiam cum delectatione exerceas. Si tepidorum dicta contemnas, plenaque spiritûs libertate ad ea præstanda te exeras, quæ displicent imperfectis. Si pravos actus, ad quos antea per habitum inclinabar, connaturali quodam fastidio abomineris. Si neque per somnium re aliquâ turpi delectari, aut quidpiam injustum approbare videaris. Si ea satagas imitari, quæ in aliis laudas & admiraris: atque ab illis abstineas, quæ reprehendis. Si nullam culpam exiguum putes, omnemque imperfectionem quantumvis minimam studiosè vites & observes. Si cum vides vel audis æquales tuos divitiis aut dignitatibus florere, nec inideas, nec perturberis. Si errores tuos ingenuè fatearis, cupiens ab omnibus corrigi & reprehendi. Si conscientiæ testimonio contentus

bona opera in te ipso serves & abscondas : Rectè enim facti fecisse præmium est. Si studio denique virtutis sine intermissione incumbas : nam vera virtus nunquam torpet, sed semper in actu est.

CAP. XXI. *De virtutibus Theologicis. Fides operibus comprobanda. In solo Deo ponenda fiducia. Motiva Amoris erga Deum. Amor proximi beneficiis ostenditur. Hortatio ad eleemosynam.*

1. **B**Asis cæterarum virtutum & totius Christianæ vitæ fundamentum est fides, sine qua nemo potest placere Deo. Hæc est sapientia, quæ domuit orbem, cui firmiter adhærendum, omni disquisitione & curiositate rejectâ. Crede autem & operare, quia fides sine operibus mortua est. Sermo tuus & professio tua jactitant fidem : cave ne vita & mores prædicent infidelitatem. Credis Evangelium, cur non obedis Evangelio? Credis vitam æternam, cur brevissimum tempus interminabili præfers æternitati? Quid prodest credere vera & bona, si tu falsus es & mala operaris? Vix fieri potest, ut benè credat, qui malè vivit: ille enim verè credit, qui exercet operando quod credit.

2. Cùm certissimum sit Dei providentia omnia disponi & gubernari, aded ut nec passer de cælo, nec folium ex arbore cadat absque ejus nutu & voluntate; ipsi te totum trade excelsæ animo & ingenti fiducia, nihil dubitans quin opportunum ad res omnes auxilium sis habiturus. Scito omnia humana consilia atque præsidia fallacia & incerta esse, teque regi & agi absque ulla anxietate à Deo finas. Et si res accidant inopinatæ, quibus actionum tuarum & consiliorum tota series turbari & præcidi videatur, vel morbis, vel falsis criminationibus, aliisque casibus gravioribus, ne despondeas animum, sed spe divinâ munitus ejus te regimini subjice : nam per hos casus, per hæc discrimina ad illum finem te divina sapientia perducit, quem tibi ab æterno destinavit. Non sentit malum præ-